

Biblioteka
HOROR

Urednik
Borislav Pantić

Naslov originala
William Peter Blatty
THE EXORCIST

Copyright © 1971 by William Peter Blaty.
By arrangement with the author. All rights reserved.

Copyright © 2016 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

ISBN 978-86-7702-482-6

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, prešampavati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2016.

Vilijam Piter Blati

ISTERIVAČ ĐAVOLA

Preveo sa engleskog
Nikola Petaković

**Čarobna
knjiga**

Tada on (Isus) stupi na obalu, gde mu priđe jedan čovek iz grada koga su opsedali demoni... Mnogo puta ga je opsedao tako da su ga vezivali lancima... Ali on bi ih raskidao... I Isus ga upita: „Kako je tvoje ime?“ I on reče: „Legija...”

Jevanđelje po Luki

Džejms Torelo: Džekson je bio okačen na kuku za meso. Bio je toliko težak da je otpao. Visio je tamo tri dana pre nego što se sručio.

Frenk Bučijeri (kikoćući se): Džeki, trebalo je da vidiš tipa. Bio je kao slon, a kada ga je Džimi udario električnom žicom...

Torelo (nastavlja): Praćakao se na toj kuki, Džeki. Polili smo ga vodom da bi bila bolja provodljivost, a on se drao...

Odlomak iz telefonskog razgovora koji se odnosi na ubistvo Vilijama Džeksona a koji je tajno snimio FBI prateći mafiju.

... Ne postoje objašnjenja za neke stvari koje su komunisti uradili. Recimo, slučaj sveštenika koji je nađen sa osam eksera zabijenih u lobanju... A tu je i slučaj sedam malih dečaka i njihovog učitelja. Oni su se molili Bogu kada su naišli vojnici. Jedan vojnik je izvadio bajonet i odsekao jezik učitelju. Drugi su uzeli daščice i nabili ih u uši svih sedam dečaka. Kako objasniti ovakve slučajeve?

Dr Tom Dolej

Dahau

Aušvic

Buhensvald

၁

PROLOG
SEVERNI IRAK

Sunčev zrak orosio je kapljicama znoja starčevo čelo, ali on ipak obuhvati rukama čašu toplog, slatkog čaja, kao da želi da ugrije šake. Nije mogao da se oslobodi predosećanja. Zalepilo se za njega kao ledeno mokro lišće.

Iskopavanje je bilo završeno. Brdašce nad iskopinama bilo je prosejano, sloj po sloj, ispitana je, obeležena i poslata njegova unutrašnjost: ukrasne perlice i privesci, kamenorezi, falusni motivi, polirani lonci, posude od mrvljenog kamena oker boje. Ništa posebno. Asirska toaletna kutija od slonovače. I čovek. Ljudske kosti. Krhki tragovi kosmičke patnje koji su ga nekad terali da se zapita da li je uzrok toga Lucifer, koji se ponovo uzdiže prema svom Bogu. Sada ipak zna. Miris biljke slatkog korena i metljike naveo ga je da pogleda prema brdima načičkanim makom, zatim prema poljima prekrivenim trskom i prema puteljku posutom kamenom, što se nepovratno strmoglavljuje. Na severozapadu je bio Mosul, na istoku Erbil, na jugu Bagdad, Kirkuk i Nabukodonosorova užarena peć. Podvio je noge ispod stola, ispred usamljene čajdžinice krajputašice, i zagledao se u mrlje od trave na čizmama i suknenim smeđim pantalonama. Srknuo je malo čaja. Iskopavanje se završilo. Šta je počinjalo? Čistio je tu misao kao predmet tek izvađen iz gline, ali je nije mogao obeležiti. Neko zahukće iz čajdžinice. Uvenuti vlasnik hodao je prema njemu vukući se i podižući prašinu ruskim cipelama koje je nosio kao papučice sa savijenim zadnjim delom. Njegova tamna senka kliznu preko stola.

„Kaman chay, chawaga?“

Čovek u smeđim pantalonama odrično zavrte glavom, zureći u skorene cipele bez pertli i s debelim slojem životne patnje. Kosmička stvar, smireno se prisećao, materija, a ipak nekako na kraju duh. Duh

i cipele bili su za njega samo ovozemaljski oblici stvari koja je bila suštinska, prvobitna i potpuno drugačija. Senka se premestila. Kurd je stajao kao neki prastari dug i čekao. Starac u smeđim pantalonama podigao je glavu i pogledao ga u oči, tupe i izbledele kao da je preko njihovih zenica zalepljena membrana ljuske od jajeta. Glaukom. Nekada ne bi mogao da voli tog čoveka.

Izvukao je svoj novčanik i potražio novčić u njegovom pohabanom, izgužvanom sadržaju: nekoliko dinara, iračka vozačka dozvola, izbleđeli plastični katolički kalendarčić, istekao pre dvanaest godina, s porukom na poledini: „Ono što damo siromašnima jeste ono što odnosimo sa sobom kad umremo“. Platilo je svoj čaj ostavivši napojnicu od pedeset filsa na otrcanom stolu tužnih boja.

Pošao je prema džipu. Škripav škljocaj ključa dok je klizio u bravu za paljenje resko se oglasio u tišini. Zastao je za trenutak zamišljeno. U daljini, svetlucajući u izmaglici vrelina, poput ostrva na nebu, izlomljeni krovovi Erbila lebdeli su u daljini, uzdignuti u oblake kao ruinirani, blatom zamrljani blagoslov. Lišće se još jače zalepi za meso na njegovim leđima. Nešto je čekalo.

„Alah ma ak chawaga“.

Truli zubi. Kurd se smeškao, mašući rukama na rastanku. Čovek u suknenim pantalonama posegao je za toplinom u dubini svoga bića i uspeo da mu se usiljeno nasmeši i otpozdravi. To je sve nestalo čim se okrenuo. Upalio je motor, napravio usko polukružno okretanje i krenuo prema Mosulu. Kurd je stajao i gledao, zbunjen srceparajućim osećajem da je nešto izgubio, dok je džip ubrzavao. Šta je to nestajalo? Šta je to osećao u prisustvu tog stranca? Nešto nalik na sigurnost, prisećao se, utisak zaštićenosti i pravog blagostanja. Sada je to nestajalo u daljini sa zahuktalim džipom. Osetio se čudno usamljenim.

Detaljan popis stvari završen je u šest i deset. Mosulski nadzornik antikviteta, Arapin opuštenih obraza, pažljivo je unosio konačne podatke u popisnu knjigu na svom stolu. Za trenutak je zastao i

gledao u prijatelja dok je umakao vrh pera u mastilo. Čovek u smeđim pantalonama kao da se izgubio u svojim mislima. Stajao je pored stola, s rukama u džepovima, zagledan negde dole, u suvi, obeleženi šapat prošlosti. Nadzornik ga je posmatrao ljubopitivo, nepomično, a onda je nastavio da unosi stavke zapisujući ih sitnim, čvrstim i urednim rukopisom. Na kraju je uzdahnuo, zabeležio vreme i odložio pero. Voz za Bagdad polazio je u osam. Osušio je stranicu i ponudio mu čaj.

Pogleda uprtog u nešto na stolu, čovek u smeđim pantalonama odmahnuo je glavom. Arapin ga je posmatrao prilično zabrinuto. Šta je bilo u vazduhu? Nešto je svakako bilo. Ustao je i prišao mu; osetio je neku jezu u zadnjem delu vrata kad se njegov prijatelj pomerio da dohvati amajliju, zamišljeno ga obuhvativši prstima. Bila je to zelena, kamena glava demona Pazuzua, oličenja jugozapadnog vetra. Bolesti i muke bile su njegove nadležnosti. Glava je bila probodena. Bivši vlasnik nosio ga je kao zaštitu.

„Zlom protiv zla“, reče nadzornik, blago se hladeći francuskim naučnim časopisom s koricama umrljanim otiskom palca od maslinovog ulja.

Prijatelj mu se nije ni pomerio, niti je bilo šta komentarisao. Nadzornik je nakrivio glavu.

„Nešto nije u redu?“, pitao je.

Odgovora nije bilo.

„Oče Merine?“

Čovek u smeđim pantalonama, upijajući očima amajliju, poslednji svoj pronalazak – kao da ga nije čuo. Posle nekoliko trenutaka spustio ju je i upitno podigao pogled prema Arapinu. Da li je nešto rekao?

„Ne, oče. Ništa.“

Promrmljali su pozdrav na rastanku. Na vratima nadzornik uhvati starca za ruku, veoma čvrsto.

„Moje srce ima samo jednu želju: da vi ne odete.“

Prijatelj mu je odgovarao tiho, pričajući o čaju, vremenu, o nečemu što mora da se uradi.

„Ne, ne, ne! Mislio sam na dom.“

Čovek u smeđim pantalonama zurio je u ostatak hrane u uglu Arapinovih usta, ali su mu oči ipak bile daleko.

„Dom“, ponovio je.

Reč je imala prizvuk kraja.

„Sjedinjene Države“, rekao je Arapin, upitavši se odmah zašto je to spomenuo.

Čovek u smeđim pantalonama pogledao je u tamu njegove zabrinutosti. Nikada mu nije bilo teško da voli ovog čoveka.

„Zbogom“, prošaputao je, a zatim se brzo okrenuo i zakoračio u tamu što je padala na ulice, i krenuo na putovanje kući, putovanje čija mu je dužina sada izgledala neodređeno.

„Videću vas za godinu dana“, vikao je za njim Arapin s dovratka.

Ali starac se nije osvrnuo. Arapin je gledao njegovu figuru kako iščezava, pretrčavajući usku uličicu na čošku i umalo se ne sudarivši s nekom brzom droškom¹. U njoj se vozila krupna stara Arapkinja, čije je lice bilo u senci crnog čipkastog vela što se preko njega širio kao plašt. Pretpostavio je da žuri na neki sastanak. Ubrzo izgubi iz vida svog užurbanog prijatelja.

Čovek u smeđim pantalonama zaista je užurbano hodao. Prošao je brzo kroz gradsko jezgro i, prešavši Tigar, dok se približavao iskopinama, usporio je hod jer je njegov nejasni predosećaj sa svakim korakom poprimao sve čvršći, sve strašniji oblik. Ipak je morao da sazna. Biće neophodno da se pripremi.

Improvizovani drveni mostić preko blatnjave rečice Kosr cvileo je pod njegovom težinom. Onda se napokon našao na cilju; stajao je na brdašcetu gde se nekad sijala Niniva s petnaest kapija, zloglasno gnezdo asirskih hordi. Sada je grad ležao izvaljen, u krvavoj prašini svoje sudbine. Pa ipak je onaj drugi, onaj koji još pustoši njegovim snovima – bio tu, vazduh je bio natopljen njime.

---

¹ Bilo koje vozilo na četiri točka u Rusiji. (Prim. prev.)

Čovek u smeđim pantalonama tumarao je iskopinama. Nabuov hram. Ištarin hram. Pažljivo je ispitivao vibracije. Zastao je kod Asurbanipalove palate; pogledao je u kip od krečnjaka koji se još uvek uzdiže na svom originalnom mestu. Iskrzana krila, stopala s kandžama, okrugao, kratak i debeo penis koji strči, i usta zategnuta u divljem keženju. Demon Pazuzu.

Iznenada se pogurio.

Znao je.

Ono je dolazilo.

Zagledao se u prašinu. U senke što dobijaju na ubrzanju. Sunce je počelo da zalazi ispod ivice sveta i on je čuo udaljeno lajanje čopora divljih pasa koji lutaju rubovima grada. Sunčev disk započeo je svoje poniranje iza ivice sveta. Spustio je rukave od košulje i zakopčao ih, dok se slabašni povetarac dizao s jugozapada. Požurio je prema Mosulu i svom vozu, a srce mu je okovalo ledeno predosećanje da će ga uskoro progoniti drevni neprijatelj čije lice nikada nije video.

Ali znao mu je ime.

I
POČETAK

PRVO POGLAVLJE

Početak užasa prošao je gotovo neprimećeno, poput kratkog bleska eksplozije sunca što ga tek zamagljeno osete oči slepca: u stvari, on se u krik u onoga što je usledilo zaboravio i možda se uopšte nije povezao sa stravom. Teško je bilo proceniti. Kuća je bila iznajmljena. Sumorna. Čvrsto sagrađena. Cigla u kolonijalnom stilu, opkoljena bršljanom, u vašingtonskoj četvrti Džordžtaun. Preko puta se nalazio prostor Univerziteta Džordžtaun; iza kuće, ispod strmog nasipa, tekla je užurbana Ulica M, a odmah ispod nje reka Potomak. U kasnoj noći, 1. aprila, u kući je bilo mirno. Kris Meknil je sedela u krevetu i pregledala svoj tekst za sutrašnje snimanje. Njena ćerka Rigan spavala je u susednoj sobi. U prizemlju, pored pomoćnih prostorija, spavao je sredovečni par slugu, Vili i Karl. Otprilike u 00.25 Kris je podigla pogled sa scenarija i zbunjeno se namrštila. Čula je lupkanje. Bilo je čudno. Prigušeno. Duboko. Ritmično. Kao neka čudna šifra koju otkucava neko s druge strane groba.

Čudno.

Slušala je nekoliko trenutaka, a onda je odustala. Međutim, lupkanje se nastavilo i ona više nije mogla da se koncentriše. Nervozno je bacila scenario na krevet.

Isuse, ovo me nervira.

Ustala je da vidi šta se dešava.

Izašla je u hodnik i osvrnula se oko sebe. Izgledalo je da zvuk dolazi iz Riganine spavaće sobe.

Šta li radi?

Krenula je niz hodnik, a lupkanje se iznenada pojačalo i prilično ubrzalo; ali kad je gurnula vrata i ušla u sobu, ono naglo prestade.

Šta se to, dođavola, dešava?

Njena slatka jedanaestogodišnja ćerka je spavala, čvrsto zagrlivši velikog punjenog medu s okruglim očima. Puki. Izbledeo od godina grljenja i toplih dečjih mokrih poljubaca.

Kris polako priđe krevetu, saže se i prošaputa:

„Rigs, jesi li budna?“

Pravilno disanje. Teško i duboko.

Prešla je pogledom po sobi. Bledo, mutno svetlo iz hodnika rasulo se po Riganinim crtežima, po njenim skulpturama i ostalim punjenim životinjama.

U redu, Rigs, zezaš svoju staru majku. Hajde, kaži aprililili!

Pa ipak je znala da to ne liči na njenu ćerku. Ona je stidljiva i vrlo suzdržana. Ko je onda taj šaljivdžija? Pospan um koji nameće određenu pravilnost cevima za grejanje i vodovod? Jednom prilikom je u planinama u Butanu satima posmatrala budističkog monaha koji je sedeo na zemlji i meditirao. Na kraju joj se učinilo da on lebdi. Možda. Kad god bi to nekom pričavala, dodala bi to „možda“. Možda je njen um, taj neumorni tvorac iluzija, stvorio i ovo lupkanje.

Glupost! Čula sam ovo!

Pogledala je prema plafonu.

Evo, tiho grebanje. Pacovi na tavanu, zaboga! Pacovi!

Uzdahnula je.

Pa da, to je to. Veliki repovi. Tup, tup.

Osetila je neko čudno olakšanje. Onda je primetila hladnoću. Soba. Bila je ledena. Priđe prozoru. Proveri ga. Zatvoren. Pipnu radiator. Vreo.

E pa stvarno!

Zbunjena, priđe krevetu i pipnu Riganin obraz. Bio je gladak i malo znojav.

Mora biti da sam bolesna!

Pogleda svoju ćerku: prćast nos i pegavo lice, pa se, obuzeta iznenadnom nežnošću, naže nad nju i poljubi je u obraz.

„Mnogo te volim“, šapnu joj. Posle toga se vrati u svoju sobu, svom krevetu i scenariju.

Neko vreme učila je ulogu. Film je bio muzička komedija, obnovljen komad „Mister Smit ide u Vašington“. Originalna radnja dopunjena je studentskim nemirima. Kris je igrala glavnu ulogu. Igrala je profesoricu psihologije koja staje na stranu studenata. Mrzela je taj deo.

Ova scena je apsolutno glupa!

Njen um, iako neškoloivan, nikada nije brkao parole sa istinom; kao radoznala ptičica neumorno bi ključala po gomili reči sve dok ne nađe svetlucavu, skrivenu činjenicu. Zato je pobuna za nju bila glupa. Besmislena.

Kako to? – pitala se. Generacijski jaz? Besmislica! Ja imam trideset dve godine. Pa to je prosto obična glupost! To je... Smiri se. Još samo nedelju dana.

Scene u zatvorenom snimili su u Holivudu i preostalo im je još samo nekoliko scena na otvorenom, na prostoru Univerziteta Džordžtaun. Njihovo snimanje počinje sutra.

Teški kapci.

Bila je pospana. Okrenula je stranicu koja je bila čudno iscepkana. Zamišljeno se osmehnula. Njen režiser, Britanac, kad bi bio posebno napet, cepao bi drhtavim, nervoznim prstima usku traku s kraja stranice koja bi mu bila pri ruci, a zatim bi je žvakao, centimetar po centimetar, sve dok se ne bi pretvorila u vlažnu lopticu u njegovim ustima.

Ludi Berk, pomislila je Kris.

Zevnula je pokrivši usta, i nežno pogledala scenario sa strane. Izgledao je kao da ga je neko grickao. Setila se pacova.

Dobar ritam imaju ta mala kopilad, pomislila je.

Mora ujutru reći Karlu da im postavi zamke. Prsti su joj popustili. Scenario skliznu dole. Pustila ga je da padne.

Glupo, pomislila je. *To je glupo.*

Rukom je potražila prekidač.

Evo ga.

Uzdahnula je i neko je vreme ležala mirno, gotovo da je zaspala, a onda nogom zbacila pokrivač sa sebe. Prevrćuće! Neverovatna vrućina! Ponovo je pomislila na zbunjujuću hladnoću u Riganinoj sobi i odjednom se setila rada na filmu sa Edvardom G. Robinsonom, legendarnom zvezdom gangsterskih filmova 40-ih godina, i zapitanosti zašto se u svakoj sceni s njim skoro tresla od hladnoće, sve dok nije shvatila da je taj lukavi veteran uspevao stalno da stoji ispod njenog reflektora.

Blago se nasmešila na tu uspomenu, a magličasta rosa nežno se privila uz prozorska stakla.

Kris je zaspala. Sanjala je o smrti sa zapanjujućim detaljima. Sanjala je o smrti kao da nikada za nju nije ni čula, dok je nešto zvonilo, a ona dahtala, nestajala, klizila u ništavilo, misleći neprestano: neću više postojati, umreću, neću postojati, za sva vremena, o oče, nemoj im dopustiti, o nemoj ih pustiti da to urade, nemoj dopustiti da budem ništa zauvek. A onda topljenje, rastakanje, zvonjava, zvonjava...

Telefon!

Naglo je sela. Dok joj je srce lupalo, pružila je ruku prema telefonu, sa utiskom praznine u stomaku. Srž joj nema težinu, a telefon zvoni.

Javila se. Bio je to asistent režije.

„Šminkanje je u šest, dušo.“

„Dobro.“

„Kako se osećaš?“

„Kao da sam upravo legla u krevet.“

Nasmejao se.

„Videćemo se.“

Spustila je slušalicu. Neko vreme je sedela nepomično, razmišljajući o snu. Snu? Više je ličio na misao u poluživotu buđenja. Ta grozna jasnoća! Sjaj lobanje. Nepostojanje. Nepovratno. Nije to mogla zamisliti.

Bože, to nije moguće!

Potišteno je pognula glavu. *Ali to jeste.*

Otišla je u kupatilo, obukla kućnu haljinu i brzo se spustila starim stepenicama od borovine u kuhinju, u život u kojem je cvrčala slanina.

„O gospođo Meknil, dobro jutro.“

Seda, pogurena Vili, plavih kesica ispod očiju, upravo je cedila pomorandže. Primećivao se strani naglasak. Švajcarski, kao Karlov. Obrisala je ruke papirnim ubrusom i krenula prema šporetu.

„Sama ću, Vili.“

Uvek osetljiva, Kris je primetila njen umorni izgled i, pošto se Vili gundajući vratila sudoperi, glumica je sipala kafu i otišla u deo za doručak. Sela je i nasmešila se crvenoj ruži u svom belom tanjiru. Rigan. Taj anđeo. Mnogo puta, kad bi Kris morala ujutru da radi, Rigan bi se iskrala iz kreveta, sišla u kuhinju i stavila cvet na majčin tanjir, pa bi se, još slepljenih kapaka, vratila snu. Ovog jutra, Kris pokajnički zatrese glavom, prisećajući se da ju je zamalo prozvala Gonerilom². *Svakako. Samo tako. Spremaj se za najgore.* Kris se nasmejala setivši se toga. Srknula je svoju kafu. Kad je ponovo pogledala ružu, odjednom se ražalostila, a te zelene oči na izgubljenom licu postadoše tužne. Setila se jednog drugog cveta. Svog sina. Džejmija. Umro je odavno, sa svega tri godine, kad je ona bila još mlada, nepoznata pevačica u horu, na Brodveju. Tada se zaklela da se tako više nikome neće dati kao Džejmiju, ili kao što se dala njegovom ocu Hauardu Meknilu i, dok je njen san o smrti nestajao u pari njene crne, vruće kafe, podigla je pogled sa ruže i od tih misli. Vili je donela sok i stavila pred nju. Kris se seti pacova.

„Gde je Karl?“

„Ovde sam, gospođo!“

Vešto se ušunjao kroz vrata pored pomoćne prostorije. Dominantan ali pun poštovanja, a na bradi mu je, na mestu posekotine od brijanja, bio zalepljen flaster.

„Da?“

---

² Zla ćerka u Šekspirovom „Kralju Liru“. (Prim. prev.)

Zbijenih mišića, visok, svetlucavih očiju, kukastog nosa i ćelav, Karl stade pored stola.

„Hej Karle, imamo pacove na tavanu. Bilo bi dobro da nabavite zamke.“

„Gore ima štakora?!“

„To sam upravo rekla.“

„Ali tavan je čist.“

„Dobro, onda imamo uredne pacove!“

„Nema pacova.“

„Karle, ja sam ih čula sinoć“, strpljivo reče Kris, kontrolišući se.

„Možda su to vodovodne cevi“, ispitivao je Karl. „Možda daske škripe.“

„A možda su pacovi! Hoćete li kupiti te proklete zamke i prestati da se raspravljate sa mnom?“

„Da, gospođo!“, reče on, udaljavajući se. „Evo, idem odmah.“

„Ne sada, Karle, radnje još ne rade.“

„Tako je, ne rade“, ukori ga Vili.

Ali već je otišao.

Kris i Vili izmene pogleda, a onda se Vili, odmahujući glavom, okrenula nazad prema slanini. Kris je srknula kafu. *Čudan. Čudan čovek.* Vredan je kao i Vili, vrlo lojalan i diskretan. A ipak nešto u vezi s njim budilo je u njoj neku nelagodnost. Šta je tome uzrok? Njegova jedva primetna arogancija? Ne. Nešto drugo. Nešto što je teško označiti. Taj bračni par je kod nje već skoro šest godina, a Karl je još uvek maska, neprevedeni hijeroglif koji govori, diše i obavlja svoje poslove kao na štulama. Iza te njegove maske ipak se nešto dešavalo; mogla je čuti taj njegov mehanizam kako otkucava kao savest. Čula je kako su se ulazna vrata uz škripu otvorila, a zatim su se zatvorila.

„Ne rade“, progundala je Vili.

Kris je gricnula slaninu, a onda se vratila u svoju sobu, gde je obukla kostim za snimanje. Uprla je pogled u ogledalo i pomno se zagledala u svoju kratku, crvenu kosu, koja je uvek izgledala raščupano, i u more

pegica na malom, čistom licu; onda je ukrstivši očima i napravivši blesavu facu, rekla: *Jao, mala slatka komšinice! Mogu li da popričam s tvojim mužem? S tvojim ljubavnikom? S tvojim makroom? O, tvoj makro je u sirotištu? Šteta!* Isplazila je jezik samoj sebi. A onda se pogurila. Ah, Isuse, kakav život! Uzela je kutiju s perikama, tromo sišla niz stepenice i uputila se niz mirišljavu i drvećem oivičenu ulicu.

Za tren je zastala pred kućom i otvorenim ustima upila sveže obećanje jutarnjeg vazduha, prigušene svakodnevne zvuke života u pokretu. Čeznjivo pogleda nadesno gde su se, pored kuće stare, kamene stepenice strmoglavu spuštale prema Ulici M. Malo dalje nalazio se gornji ulaz u tramvajsku garažu u kojoj su ranije zaista stajali tramvaji; bila je sagrađena u mediteranskom stilu, s krovom od crepova, rokoko tornjčićima i starinskom opekam. *Zanimljivo. Zanimljiv komšiluk,* pomislila je. *Dodavola, zašto ne ostanem ovde? Kupim kuću? Počnem da živim?* Negde se oglasilo duboko tutnjanje zvona. Pogleda u pravcu zvuka. Sat na tornju Univerziteta Džordžtaun. Melanholična jeka treperila je na površini smeđe reke i ulivala se u njeno umorno srce. Krenula je na posao, prema toj sablasnoj šaradi, toj slamom napunjenoj, budalastoj imitaciji prašine.

Pošto je ušla kroz glavnu kapiju Univerzitetskog grada, njena depresija oslabi; još više se smanji kad ugleda niz prikolica za presvlačenje, poredanih na puteljku pored južnog zida. U osam sati, kad je počinjalo snimanje, bila je skoro u potpunosti pribrana. Započela je raspravu o scenariju.

„Hej Berk, pogledaj, molim te, ovu brljotinu, hoćeš li?“

„Oho, pa ti imaš scenario, baš divno.“

Režiser Berk Denings, napet i đavolast, kome se levo oko trzalo i vragolasto svetlucalo, hirurški precizno otkide usku traku s lista njenog scenarija.

„Mislim da ću malo da žvaćem.“

Stajali su na čistini ispred glavne upravne zgrade univerziteta, okruženi statistima, glumcima, i filmskom ekipom, dok je nekoliko